

શ્રી હરી ભક્તો માટે

ભક્તોની વાણી.

જ્ઞાતી પ્રસિદ્ધ કર્તા,
દુર્ગાવલાસ મગનલાલ દુધવાળા.
કાગળપુર નાથ અમદાવાદ.

જ્ઞાતીની પહેલી પ્રત
સંવત ૧૯૮૭ સને ૧૯૩૧

પ્રેસિદ્ધ પ્રી. પ્રેસમાં પટેલ રામચંદ હીરાચંદે જાણી.
કાલુપુર કપાસીયા બજાર અમદાવાદ.

કિંમત ૦—૨—૦

ગ્રંથાત પાનાવાઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ ૧૫૩૧૧

ગુહસ્થાંત્રી ઝંપીવાઈ સંસ્કૃતિ વ્યાંઓને પવિત્ર ને પ્રેમી કરી ઘર
સંસાર સુધારવા ચાહતા હો તો હ્યો મંગાવો ને વંચાવો

પવિત્ર લલિતા

અને

તરણ યોગી

પ્રીય વાંચક વૃદ્ધો આ
નવલ કથામાં મનુષ્ય જનતાને
હર હમેશ વહેમો દુર કરવાને
વહેમનો ચિતાર આ પુસ્તકમાં
આખેલુખ આપ્યો છે, વળી
મીત્રની ફરજ કેવી છે, તે
પણ ખુલ્લી રીતે દર્શાવ્યું છે.
પતિ મેળવતાં પવિત્ર સ્ત્રીને
શું શું હુઃખ પડે છે, અને
પતિ પત્નિનો પ્રેમ કેવો નિ-
ર્મળ છે, તેનો આખેલુખ ચી-
તાર આલેખવામાં આવ્યો છે

માટે તાકીદે મંગાવો. તેની તેની કીમત ફક્ત આઠ આનાજ છે માટે
આઠ આનાની ટીકાટો ગોકલી મંગાવો ટપાલ ખર્ચ માફ, વી.પી.ચી
મંગાવનારને ટપાલ ખર્ચ જુદું.

મળવાનું ઠેકાણું:—

કેશવલાલ મગનલાલ દુધવાળા—ગળપુર રોડ—અમદાવાદ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૫૬૧૧

વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ જ્ઞાતીની વાત.

વિષય ૩-૩૨૧

ભક્તોની વાણી.

ભજન.

જનક સુખીઆ કોઈ ન દેખ્યા,	
જ્યાં જાઉં ત્યાં સુખડુ ન હોઈ મેરે લાલ,	ટેક૦
જમીં જી દુઃખણી આશમાનજી દુખીયાં	
પવન પાણીને સુખનવ કાંઈ મેરે લાલ,	૨૪૦
ચાંદાજી દુઃખીયા સુરજજી દુઃખીયા,	
નવલખ તારાને સુખ નવ કોઈ મેરે લાલ	૨૪૦
રાજજી દુઃખીયા પ્રજા જી દુઃખીયા;	
નરનારીને સુખ નવ કાંઈ મેરે લાલ	૨૪૦
જોગીજી દુઃખીયા લોગીજી દુઃખીયા;	
તપસી સન્યાસીકુ સુખ નવ કાંઈ મેરે લાલ	૨૪૦
મહંદરના પુત જતી ગોરખ બોલ્યા,	
ભજન કરે સોય નર સુખીયા મેરે લાલ,	૨૪૦

ભજન.

અગ મે કયા કરૂં મેરા ભાઈ, મરઘલા ગયા ખેત સખ ખાઈ ટેક૦
 કેસર કસ્તુરી ખાતર મીલાયા જલ જમનાકા પાણી
 રામ લક્ષ્મણ ભરી ભરી લાવે સીંચે સીતા મધ અગ૦
 પાંચ મરઘલા ઝોર પચીશ મરઘલી, રહત હંસો વનમાર્ગ.
 ઇલાવનમે હે ખેત હનારા, મરઘાં ચરી ચરી જાઈ અગ૦
 ખેતકા ધણી જળ આયાં ખેતમે, અધવચ ઉભા આઈ

જાગું તખતો ભાગી જાવે, સઉંત ખચ રજાઇ, અળા
 તલખ તરવારાં સમરણ છાલાં જ્ઞાન કમાન ચડાઈ
 નુરત મુસ્તકા કરલે ભલકા, મરઘેકુ માર હુઠાઈ અળા
 આઠ કોટ ઓર દશ દરવાજા; ઘેરી ગઢકી ખાઈ;
 પાંચમે વાસ વસે ગઢલીંતર, ઉનસે લડાઈ લગાઈ અળા
 સતગુરૂ સાહેબ સનમુખ રહેવે, ખેતર ણીચમે જસાઈ;
 ગુરૂ અબધુત ગોરખ બોલ્યા. મે! ફેર વાડ કરાઈ અળા

ભજન.

રમતા જોગી આયા નગરમે રમતા જોગી આયા હોજી. ટેકો
 જળકેરી માછલી થળમાં વીયાણી અધર ઈડા જમાયાહોજી
 ઈડામાં સીડા વિના ચેતન કેસે આયા. રમતા
 કાચી મટીકા કુંલ બનીયા, તે અમીરસેં ભરીએલ અંકા;
 નવ દરવાજા જે જે પુરૂષે વશ કીધા, તેના દસમે દરવાજે
 વાગ્યા ડંકા રમતા

ગગન મંડળમાં ગૌધન વીયાણી તેનાં ગોરસ વણુ દુધ જમીયાજી
 સુરતે સોંધી ને માખણ વીરલે ખાધુ તેની પાસે જગત
 ભરમાયા રમતા

આંચ વિના તે પંખી ચુમારે ગતસે, શીતળ ઉનકી છાંયા હોજી
 મરઘંદર પ્રતાપે જતી ગોરખ બોલ્યા ચાલ્યા સો નર પાય રતી

ભજન

જાગત વીરલા કોઈ ન જાણે જીવે ગુરૂ,
 વિના અગાળ ધુન મગનમાં લાગી.

આતમસે એક ધમણ ધમાયા, ઉલટા તે પવન ચલાયા ॥
 અગમપુરીમાં એક અગમ અંગી ડી ધનસે ધ્યાન લગાયા ॥
 વંકનાલસે વોરા ચડીયા, સુખમણ ક્યારા પીલાયા. ॥
 એક ક્યારામેં દો દો મણકા નીપળે, વાકા મુલ ન પાયા. ॥
 લવ સાગરમેં એક હીરલા છુટા; હીરલાકુ એરણે ચડાયા. ॥
 સુરત શાણુશી હધયા હથોટી હીરલાકુ ખરા કરાયા. ॥
 ત્રીવેણીમાં ટંકશાળ મંડાવી, હીરલામેં હીરલા મીલાયા, ॥
 ભણે ગોરણનાથ સુણરે મછેન્દર મારે સતગુરૂપાર લગાયા. ॥

ભજન.

આતમદેવ અલક કરી જાનો ઈન સંગ ધ્યાન લગાવો. ટેક ૦
 કાચી માટીકા એક કુલ જનાયા ॥
 માંડી પકવાનકા યંત્ર લગાયા. આતમ ૦
 ધંધા કરમેં સળ રંગ ભુલ્યા,
 તે ભુલ્યા સકલ સંસારા
 પાંચકુ મારી પચીસ હઠાવો,
 સુરતાકુ પકડી મંગાવો. આતમ ૦
 સુરત સુરતસે પાની ભસ્તે.
 પાકા રંગ લગાવો, આતમ ૦
 તલભર તાળા રજભર કુચી ॥
 કાળ કોધકા કરડારો કટકા ॥
 સોહમ જાપ જપાયા આતમ ૦

શીશ ઉતારી સતગુરુ દીયા.

તો અજલ અમર ઘર પાયા.

આતમ૦

લણુતા ગોરખ નાથ સુણુરે મહેન્દરી

મારે સતગુરુ પાર લગાયા.

આતમ૦

ભજન.

ઊંડો કુવો સંતો જળ વિના, નીત્ય ભરે પાણીયારી

અસત બુદ્ધિ નવ બોલીયે બ્રહ્મા બુવોને વિચારીરે ટેક૦

હોઠે કુભાર ઉપર આકડો મેં ફરતા તે દીઠો

ફીડી કેરો નેત્રમાં હસ્તી જતો મેં દીઠો

ઊંડો૧

નદી કેરાં નીર ઊલટયાં. જઈ પરવત ચડીયાં

હરણે પાસો બાંધીયો માંહી પારધી પડી

ઊંડો૦

હોઠે ભમર ઉપર કમળ છે માળી છાળમાં દીઠો,

તેને ગ્રેમે વાપરે :ચૌદ લોકમાં મીઠો

ઊંડો૦

હોઠે ગાગર ઉપર પાનીયારી, તે મેં ભરતાંરે દીઠી,

ગોરખ બોલ્યા વિનતી વાણી છે બહુ મીઠી

ઊંડો૦

ભજન.

એરણુ અજળ બનાયા મેરા સતગુરુ એરણુ અજળ બનાયા ટેક૦

આગ મીલાકર એરણુ થાપી ઘડીયા તાર મીલાયારેણુ;

નુરત સુરતકી નળીયું મીલાહે ઊલટા પવન ચલાયા મેરા૦

હરદમ હથોડા સુરતા નીસરાણી શી અકલ પીલાયા;

કુખુદ્ધિ કોટે કરાંલ કડાં જલાયેહે, આતમકુ ખુળ નાયા મે૦

સત કેરા સાયળ પ્રેમ રસ પાયા તે મારી તલપ ખુજયા;

મમતા મારી ભલે વશ કીધી, આતમકુ સુખ આયા મેં
નાભીકમળ પર નાવ ચલતેહે, ત્રીકુટી ધ્યાન લગાયા;
મહેન્દર પ્રતાપે ગોરખ બોધ્યા અમર આરા થપાયા મેં

અખા ભગતનાં ભજન.

એક દીન એસો આવશે તે સળગ મારા રૂઢીયામાં ચલે
સાગરે મીત્રને કારણે કોઈનું જોર નવ ચાલે
કાઠો કાઠો એને સૌ કરે જાણે જન્મ્યોજ નોતોજ, એક
પડતો ઘુઘટ અગણો કરો, રોક્યા દશે દરવાજા,
કાળે કાયાનો ગઢ ઘેરીયો રોકશે દેહનો રાજજી,
સોળરે વરસની સુદરી બિમી ટગમગ જીવેજી,
આરે કાયામાં હવે કાંઈ નથી, ઉમી ધુસકે રવેજી,
વેઢ વીંટીને સાંકળાં નાના વીધના વાઘાજી;
કુટુંબ મળ્યું સહુ સામટું સરવે લુટવાને લાગ્યાજી;
બેની વળામણ શેરીયે માતા આંપેથી વળશેજી, એક
સગારે સગાં તમે શું કરો સગા વાળીને વળશેજી
સગારે વન કેરાં લાકડાં આવી લેળાં બળશેજી, એક
કોના છોડને કોના વાછડે કોનો ભાઈને બાપજી;
અંતકાળે જવું એકલું, સાથે પુન્યને પાપજી એક
એક નહિરે ત્રાપો નહિ તુગડા નહિ કાંચ ઉતારાનો આરોજી
કરભોડી અળો એમ બોલીયા પ્રભુ મને પાર ઉતારોજી એક
ભજન.

આતમ એક છે હાં, એકે બોદર એક બાણુરે,

બહાર આવ્યા પછી ઉત્તમ મધ્યમ થઈ છે તાણાતાણુ ટેકો
 પ્રાણી ક્ષત્રિય વૈશ્ય શુદ્ર ને વર્ણ કર્યા છે અહાર,
 સાર જોતાં સોનુ એક છે ઘડાયા ઘાટ અપાર, આ
 જ્ઞાન દ્રષ્ટિએ જુઓ તપાસી માં કરો તાણુ તાણુ
 સર જોતાં શેરડી એક છે ગ્રેણ સાકરને ખાંડ આ
 નવસેં નવાણુ નદિના નીર છેરે એને જુજવા જુજવા જાણુ
 મહા સિંધુમાં જઈ મળ્યા નીર પોઆં નીરવાણુ આ
 હસ્તી કેરાં હાડકારે કરમાં પેરે સુહાગણુ નાર,
 નવાણુ ચોકો જઈ કરો એતો દેખીતુ પાખાંડ જાણુ અ
 આચારીને સદા અવગત મુજમાં જાતાં મરમ,
 કહો અખો એવા ભરમે ભુલ્યા કોઈક છુટે કરમ. અ

ભજન.

ચેતન ચેતજેરે હાં, આંચો તારો મનુષ્ય જનમ અવતાર
 રમણ કરીલે જીવણુ અભાગીયાને.
 પ્રભુને ભજેતો ઉતારે ભવ પાર. ચેતન
 કાયા કાગદ જેસી કોટડીનેરે ભરીયેલા અનગણના ભારે
 કાયા બેડી તારી ખુડવા લાગીને સંતો ઉતારે ભવપાર ચેતન
 હરીના નામના હાટ મંડાંવોરે ભક્તિનો કરો વેપારે,
 વીઠલ નામની વસ્તુ વારોને તોલા રાખો ટકંશાળરે ચેતન
 ધીરજની તમે ઢાલ ખાંધોને સત્યની ખાંધો તરવારે,
 રામ નામની જળતર પેરોને માંચલા કાળીંગાને માર, ચેતન
 માત તાત તારાં કુટુંબ કળીલાને ઘરે સકળવંતી નારે

હરી તુઠા તેને સુખજ આપેને જમવા આવે જાજી જરે ચેતન
 સેજ તળાયુ ને અવલ ઓસીકાને ધન દોલતનો નાહ પાર.
 આંહીતું ધન તારૂં આંહીજ રહેશેને સાથે નહિ આવે તલભાર
 દેવાયતો તમે અંનદાન દેજોને લરીયા છે ગર્થ ભંડારે,
 ભુતનાથ ચરણે લણે અખૈયોને સંત વચન છડીદારે, ચેતન૦

ભજન.

પીરા મારા વાડીયુ વધાવજો રે હાં.
 સાચા સતગુરૂ મુનિવર સેવીયે ટેક
 જોત્યેને પાટેરે જામો જાગશે, મગશે નર ને નારીરે;
 મોટા મોટા મુનિવર આવશે, જેસે આસન વાળીરે. વી૦
 અંપો મરવો ને કેવડો, લીલુડી નામરવેલરે;
 ફાલી કુલી વાડી ઉલટી, મનની આંટીયું મેલેરે, વી૦
 છડિયુવાલારે ચાલી નીકળ્યા પંથે નહિ પુગે પાળારે;
 ભલાઈવાળારે ભેટશે, કુંડીયા દેશે મોં ટાળારે વી૦
 સામટો સ્વાર્થ તમે કાં કરો ફળ તમે જાઓને વેંચીરે;
 આવતા અભીયાગત ઓળખો, કાં બેઠા આંખ મીચીરે. વી૦
 ભાવતાં ભોજન તમે કાં જમો ક્યાં થાઓ આપે અકરારે,
 ધણીને દરખારે લેખું પુછશે, મારશે સોટાના મારરે વી૦
 શુરા હોય સો સનમુખ રેવે પગલાં નહિ લરે પાછારે;
 શીશ પડે વાકો ધડ લડે ધડ ડગલા લરશે સાચારે વી૦
 રેલુંરે સમાપીરના પંથમાં જોલવું જાંડાની ધારે,
 ભુતનાથ ચરણે લણે અખૈયો સદગુરૂ પાર ઉતારે વી૦

ભજન.

સાધુ મેરા ભામરે પ્રેમને ભલકે લડીયે હોજી ટેક૦
 મન મારીને મદન કરીયે, કાંઈક જરણા ધરીયે,
 સીલ સતો સંઘરણ કરી; સતોના ચરણોમાં વસીયે સા૦
 આયુધ બાંધીને યંયે આકાશ સધીરા સધીરા ચલીયે;
 દીલ સામારે ડગલા ભરી, બુપતશુરે મળીયે સા૦
 કુદક્ષેત્રમાંરે લડવા કેશરીયા કરીએ,
 શીર માટે સદશુર મળે, તેનો ધોળો ન ધરીએ. સા૦
 સતની કમાન ચડાવીને, સીંગા લેલાંજ કરીયે;
 વાંલો ભરીને તીર ચોડીએ, માહિલાને મારીને મરીયે સા૦
 ધીના ઘડા અગ્નિપર ધરીએ, પરજલવા ન દઈયે,
 પાંચ કળાને વશ કરી છુટે છેડે કરીયે. સા૦
 સ્વર્ગના સામૈયા ત્યાં તો આશા ન કરીએ. સા૦
 ભુતનાથ ચરણે ભણે અખૈયો; તેજમાં તેજ મીલાયા. સા૦

ગણપતનાં ભજન.

આવોને આતમ રામ આપણે જ્ઞાન સાંભળીયે,
 એવી પ્રેમની તો રીત રૂડી પાળીયે હોજી ટેક૦
 કરીયે સત્યનો વિચાર સતિયાં હોય નરને નાર;
 સતે ચાલેછે સંસાર સતે મેઘ વરસે ધાર. આવો૦
 પીતળ પીળું દેખાય જ્યારે સોની પાસે જાય;
 એતા અગ્નિમાં તપાય ત્યારે એની કીંમત થાય આવો૦
 મોતી મીણીયા ધોયે, એનું નીર ઊતરી જાય;

ભાંગે ક્ષી ન સંધાય, એનું મુલ તે શું થાય. આવો૦
 હીરા જવેરી ઘેર જાય, જ્યારે એરણમાં ઓપાય;
 ખમશે ધણ કેરા ધાય ત્યારે મુલથી વેચાય; આવો૦
 જ્યારે સલાઓ લરાય. સાધુસંત લેળા થાય;
 સતની છાપ છપાય, ત્યારે લકત તો કેવાય, આવો૦
 ગુરૂની ગમ વીના ગાય. એતો મુરખારે કેવાય.
 એનો મોક્ષ તો નવ થાય, નુગરા નરક માંડી જાય. આવો૦
 પ્રેમનો પાટ તો મંડાય, પીરની જોત્ય પ્રગટાય;
 મનની માંડવી રચાય, દિલ શુધ દાન તો દેવાય આવો૦
 ગંગા સમુદ્રમાં જાય ત્યારે એક રૂપે થાય
 તેમાં નર નારી નાય, તેનો મોટો છે મહિમાય. આવો૦
 આસન પદમ તો બંધાય, સોહંમ જાપતો જપાય;
 ત્યારે સીધ કારજ થાય. ત્રિકુટી ધ્યાનમાં દેખાય આવો૦
 તૃણ તરત મટી જાય, આતમરૂપ તો ઓળખાય;
 તેનો જીવનો શીવ થાય; એને ગુરૂ ગણપત ગાય આવો૦

ભજન

જુના ધરમ દ્યો જાણી; મારા સંતો જાઇ જુના ધરમ દ્યો
 જાણી. ટેક૦
 નદી કીનારે કોઇ નર ઉભો, તરસ્યા નહિ સમાજી હજી;
 કાંતો આગસુ અંગ એહનું, સરીતા ખરે સુકાણી. મારા૦
 શ્રદ્ધપતર તળે કોઇ જન બેઠો, ક્ષુધા ખુણ પીડાણી હેજી;
 નહિ કદ્ય એ આવળીયો કે, સાચરેળ લેળાણી, મારા૦

સદગુરૂ સેવે શીશ નવ સુધર્યા; વિમળમળી નહી વાણી હેજી,
કાં ગુરૂજી છે જ્ઞાન વિનાના, કાં પાપી એ પ્રાણી. મારાં
ચિંતામણી મળી પણ તાયે, ચિંતા નવ ઓલાણી હેજી;
નહી ચિંતામણી નક્કી એ પથરો, વસ્તુ નવ

ઓળખાણી મારાં

મળીયું ધન તોય મોજ ન માણી, કહું કરમની કહાણી હેજી;
કાંતા લાગ્ય ખીજનું ભરીયું કાંતો ખોટી કમાણી મારાં
અમૃત મળીયું પણ અમર થયો નહિ પીવાની ભુક્તિ

નવ જાણી હેજી

કાંતો ઘટમાં ગયું નહિ કે પીવામાં આનંદ પાણી મારાં

ધરમ ને કર્મ ભક્તિ જાણે લેદ વિના ધુળધાણી હેજી

કે ગણપત સમજી દ્યો સંતો પુરી પ્રીત સમાણી મારાં

ભજન.

અખંડ અનાદીરે, અનુભવી જે હસેરે કરશે એતો ભક્તિકેરું કાજ.
સતગુરૂસેવો સાચાં સંતનેરેજી મેઢી કાંક લોકતણી લાજ. અખંડ

સતગુરૂ શબ્દેરે કાળજ સોધીયું, પ્રગટયા પરી પ્રહીનંદ;

મન જેવું માન્યુરે સતસંગમાંરે ન પડે પાછુ અંગ, અખંડ

પ્રેમને ખ્યાલોરે પીધો જેને પ્રીતથી રાખી રૂદયામાં રૂડી રીત

શીરને સાટે સેવો સાચા સંતને,

હોય કાંઈ પુરવ જનમની પ્રીત અખંડ

ભક્તિના ભાવે ભુદર ભેટીયા જેની ભાંગી મનડાની જાત,

ગુરૂને પ્રતાપે ગણપત ગાય છે.

રાખો આપ અરણ્યમાં દાસ,

અખંડ

સુદામાની અકળલાલા.

એક વખત વિઠ્ઠલવર આલ્યા. ભાવ ભગત ઉપર લાવ્યા
ખાળસ્નેહી સુદામાને મળવા માધવજી આલ્યા. ૧

સુદામાપુરી પ્રભુ પધર્યા. નરનારીને હેત વ્યાખ્યું;
પવીત્ર પત્ની સુદામાની; હરજીને આસન આપ્યું. ૨

સુદામા કહે છે નારીને ચડાવ્ય ચુલે તપેલી;
રીઢ સીઢ ને નવે નીઢતે આ હરીએ મને આપેલી. ૩

મુઠી તાંદુળ લઈ માધવે; મને ઘણો ગ્રહસ્થ કર્યો;
દારીદ્ર હતું દાણા નવ મળતા, તે દુઃખનો દીવસ હર્યો. ૪

શમા રસોઈ કરવા બેઠાં, શાક પાક શામગ્રી ઘણી;
રોટલીની શેર કણેક ખાંધી, તેમાંથી અચ્છેર વણી. ૫

ત્યારે સુદામા કહે શામને. શીઢ ભુખ્યા બેસી રહીએ;
રસોઈ તર્ખ્યાર થવા આવી, નદીએ નહાવાને જઈએ. ૬

એટલે ઉડ્યા શ્યામ સુદામા એક એકના કર આલ્યા;
સ્વચ્છ ધોએલાં વસ્ત્રજ દીધા વાતો કરતા બેઠે આલ્યા ૭

સુદામા કહે સુણો સામજી. હું પ્રાણજી ઉપર હેત લાવો;
લોક વાત કરે છે મારે અકળલીલા જતાવો. ૮

એ અદગ લીલા જોવાને મારે મોહન હું મર મથી;
શામ કહે અકળલીલા જોવામાં કાંઈ સાર નથી. ૯

સુદામા કહે મારે જોવી એમ કરતાં નદીએ આવ્યા.
અકળલીલા હરજીવનજી, દેખાડવા દીલ લાવ્યા. ૧૦

શામ કહે સુણો સુદામા, મન તણો મમત મેલો;
આ પારથી ડુબકી મારે તે, પેલે પાર કોણ જાય પેહેલો. ૧૧

એમ કહી મુમતે ચઢીયાં, પડીયા નદીના નીરમાં;
ત્રણ લોકનો નાથ ત્યાંથી, જઈ ઉભો સામી તીરમાં. ૧૨

અકળલીલા નથી ચોછી, નૌતમ નટવર નાગરમાં;
હરજીએ હડસેલી મેલ્યા, સુદામાને સાગરમાં. ૧૩

જે ઘટીકાએ જહાર નિકળ્યા, પસ્તાવો મનમાં કરતા.
ક્યાં ગયું ઘર ને ક્યાં છે ઘનશામ, આંખે જહુ આંસુ ભરતા ૧૪

ભારે જળ જોઈ લડકી ઉઠ્યા, લજવા માંડ્યા દીનજંધુ;
નદી મારી ક્યાં નાશી ગઈ, ક્યાંથી આવ્યો આ સિંધુ. ૧૫

આ જળથી નહીં જાઉં જીવતો, કહી જુગદીશનું ધ્યાન ધરું;
દામોદરને દયા ઉપસી, સાગર વચ્ચે ગામ કયું ૧૬

તેમાં મલેચ્છ મનુસ્ય વસ્યાં, અવળી રીતે તે ચાલે
પ્રાદ્યુ શુદ્ર સરવે સરખા; એક એકને કન્યા આલે. ૧૭

તેવા ગામમાં ગયા સુદામા, નગરશેઠ સામા મળ્યા;
પ્રાદ્યુ તમે બલે પધાર્યા, કહીને સાથે લેઇ વળ્યા ૧૮

વીપ્ર કંઠે સુદામાપુરી, કહો શેઠ કેટલે હશે;
શેઠ કહે સુદામાપુરીમાં; જાતાં વીસ વરસ થશે. ૧૯

વીશ દીનથી વહાણ ગયાં છે, તે જઈને પાછાં આવશે;
પછી તમને ઘેર પહોંચાડે, સાઠ વરસે જવું ફાવશે. ૨૦

સુણી સુદામા સંતાપ કરતા, કેને ઘેર જઈને રહીશું;
પેટ પાપી પુણવા લાગશે. ક્યાં જઈને અન્નજ ખઈશું ૨૧

શેઠ કહે સંતાપ ન કરશો, સહુ તમારું કષ્ટ કાપું;
ખાવા પીવા ઓઢવા પેહેરવા, રહેવાને મંદીર આપું. ૨૨

મારે પેટ છે પવિત્ર પુત્રી, પરણાવું તમને કન્યા;
સુદામા કહે લેઉં શુદ્રની, થાય અતી અધર્મ અન્યા ૨૩

ત્યારે શેઠ કહે આ ગામમાં, પ્રાદ્યુ શુદ્ર સઉ સરખા;
સઘળે એકું અન્ન મળવાનું, ભુખે ક્યાં મારશો વળખાં. ૨૪

એટલે સુદામા અકળાયા, ગામ લોક ગરદન ઘાલે;
 સાઠે વરશે ઘેર જવાનું અન્ન ઉઢક વિણ કેમ ચાલે ૨૫
 અન્ન ખાઈશું ને વટલાઈશું, પરણ્યામાં ચિત્ત પેહું છે;
 ન્યાત રહી સુદામાપુરમાં ત્યાં, જાણવા કોણ બેહું છે. ૨૬
 એવું સમજી કન્યા પરણ્યા, જીવું ઘરખાર લેઈ રહ્યા;
 પત્નિ રાંધે પોતે જમે, બ્રષ્ટો લેગા બ્રષ્ટ થયા ૨૭
 સુદામાએ સંસાર માંડયો, નારીને પાંચ પુત્ર થયા;
 પાડોશમાં એક અબળા મુછ હતી, તે સાડી રમશાન ગયા ૨૮
 ઘણુંક માણસ ગયું મશાણું, મડદુ છોડીને જીવે;
 જે નારી મુછ તેનો નાથજી, આંખે આંસુથી રૂવે. ૨૯
 કાષ્ટજ લાવી ચીતા ખડકી, ચીતામાં બહુ જીવ પેકો;
 નારીનું મુસ્તક ખોળામાં લેઈને પીયું બળવા બેઠો. ૩૦
 સુદામા જોઈ વિસ્મે પામ્યા, બળનારો મુરખ જેવો;
 સ્ત્રી સાથે પુરૂષ બળે, આ અનર્થ અવળો કેવો ૩૧
 તે સુણીને સહ જન બોલ્યા; સુદામા તું છે મતિયો;
 ગામ ચાલ છે નારી પુઠે, સ્વામી હોય તે થાય સતિયો. ૩૨
 સુદામા કહે ચાલજ ખોટો, તેને તમે માન્યો ખરો;
 કોઈ પુરૂષ બળે નહી તને, કહો ભાઈ તમે શું કરો. ૩૩
 લોક કહે તોડીએ ન ધારો, ખાંધીને સાથે લઈએ;
 સારી રીતે બળે નહીં તો, પરાણે બાળી દઈએ, ૩૪
 સુદામા કહે અરે શામજી. સરવે લુચ્યા લોક નડશે;
 મારી પત્નીનો પંડ પડે તો, મારે પણ બળવું પડશે ૩૫

એવો એવો સંતાપ કરતાં, લજતાં શ્રી અંતરજાતી;
 હરી લીલાથી સુદામાની પત્નિ પણ મરણ પામી ૩૬
 સુદામાએ સખ દીકું ને પોક મેલી રડવા બેઠા;
 જાણ્યું મને જોડે જાળશે, કોઠીઓ વચ્ચે જઈ પેઠા. ૩૭

નથ તણા ત્યાં લોકો આવ્યા. મડદું ઉપાડ્યું હાથે;
 સુદામાને શોધી કહાડો, બળવા સારૂ લ્યો સાથે. ૩૮
 સુણી સુદામા થર થર ધુન્યા, ખુણે રહી આખો ચાળે;
 લોક લાઠીઆ લઈ લાકડીઓ; કોઠી કબાળા જોળે ૩૯

ખુણામાંથી જોળી કહાડયા, ખેંચીને બારણે લાવ્યા,
 હાથ ઝાલી હઠવા ન દીધા. તેડીને મસાણુ આવ્યા. ૪૦

ચિતા ખડકી સહુ લોક બોલ્યા, બાકી ન રહે વિત્યામાં;
 પહેલેથી સુદામા સમજી, બીરાજો આ ચીતામાં ૪૧
 સુણી સુદામા કરે સોચના, અગ્નિના લડકા દીશે;
 ફાદો ઉઠશે પાણી છુટશે, દુઃખ પામીને જીવ જાશે. ૪૨
 અગ્નિ ના ખમાય ને જીવ જાય, બળ્યું બળવું નારી સંગે;
 એ કરતાં પડું દરીઆમાં, વેદના વ્યાપે નહીં અંગે ૪૩
 એવું મન વિચારી બોલ્યા, બળવાને તૈયાર થાવું છું;
 ઉભા રહો ભાઈ મેલો મને, એકવાર નાહવા જાઉં છું. ૪૪
 એમ કરીને છેતરી ચાલ્યા, જળમાં જંગાપાત કીધો;
 રનેહી સુદામાને શામળીએ, નદીમાં ખેંચી લીધો. ૪૫

સુદામાએ ટોકું કહાડ્યું, એટલે હજ્યા વનમાળી;
 મણુ કહે તમે રહ્યા છો પાછળ; હું આગળ છું લ્યો તાળી ૪૬
 સુદામા કહે શની તાળી, ઘણાંક વરસ વહી ગયાં;
 સાચું કહેલે સમ છે મારા ક્યારના અહીંયાં ઉભા રહ્યા. ૪૭
 કૃષ્ણ કહે કે હમણા આવીયાં નારી રાંધી રહી હશે;
 વીરૂલ કહે વસ્ત્રજ પહેરો. રસોઈ ઠડી થઈ જશે. ૪૮
 સુદામા કહે શું બોલો છો. ઘણા દીવસ વહી ગયા;
 સીંધુ બેટમાં પ્રેમદા પરણ્યો. પાંચ પુત્ર તેનેજ થયા, ૪૯
 ત્યાં સુધી શી રસોઈ રાંધે જોવાને જમ્યે વહેલા;
 બંસીધર કહે આ શું બોલો મુજ મિત્ર થયા થેલા. ૫૦
 શાંનાં છોકરાં શાની નારી, કહીને શ્રી કૃષ્ણે કર આલ્યા;
 ગાંડા જેવા ગણે મીત્રને, સુદામાને મહેલે આલ્યા;. ૫૧
 ઘરમાં રહેહી સાથે બેઠા અકળલીલા બહુ પાકી,
 રામાની રસોઈ જોઈ તો, નવટાકની રોટલી બાકી ૫૨
 તેવું જોઈને આંખા થયા સુદામા પડીયા વીલા;
 શામ કહે તમે સંસાર માંડ્યો તે સઘળી મારી લીલા ૫૩
 સુદામા કહે તમ અકળલીલા શું વખાણું મુખ થકી;
 ત્રીકમણ તમારી લીલા સ્વપ્ને પણ જોવી નથી. ૫૪
 સુદામાજી બન્યા બાવરા ભકત જનને મન ભાવે;
 વ્યાસ વલ્લભ વાણી વદે કળ્યામાં તે કેમ આવે. ૫૫

વાંચો ! આજેજમંગાવી !! વાંચો !

❀ સતરમી સદીનું તોફાન ❀
ફક્ત થોડી નકલો શીલીકમાં રહી છે મોટે તાકીદે
મંગાવો જીલ્લા સત્તાના જીલ્લા કાયદાનો
જડમુળથી નાશ કરનાર ભારત માતાનો
વીર પુત્ર અને સાચો સ્વદેશ ભક્ત

સમીચાણાનો

ખાણુર કલોજ

(ઐતીહાસીક નવલકથા.)

જે વાંચતા તમારા રૂવાં અંકદમ ખડા થઈ જશે હૃદય
કંપી ઉઠશે, તેવો ભયંકર રાક્ષસી અત્યાચાર, ભરતખંડપર
મોગલ સુલ્તાનનો હિંદુઓ પર ગુજારેલા અનહુદ સીતમો
અને હિંદુ બાળાઓના લગ્ન વખતે તેમના જોર જીલ્લાથી
શિયળ લુટવાનો જીલ્લા સત્તાનો રાક્ષસી જીલ્લા કાયદો, તે
કાયદાને જડમુળથી ઉખેડી નાંખી મોગલ સલ્તનતને હુકમ-
નાર મહાન પરાક્રમી વીર નર કલોજના અપુર્વ પરાક્રમે
આજેજ મંગાવી વાંચો તેની કીર્તિ ફક્ત ખાર આનાજ

છે. ટપાલખરચ જીલ્લા.

મળવાનું ઠેકાણું.

કેશવલાલ મગનલાલ દુધવાળા

કાલુપુર રોડ—અમદાવાદ.

એકે અવાજે વખણાયેલા વાર્તાના પુસ્તકો.

કેશવલાલ મગનલાલ દુધવાળાના પુસ્તકાલયમાં
પોતાના છપાવી પ્રસિદ્ધ કરેલામાંથી થોડા પુસ્તકાનું

મુચીપત્ર.

દુઃખી દંપતી યાને વીશુદ્ધ પ્રેમનો વીજ્ય	૧—૮-૦
મધુકાન્તા યાને મેવાડની સીંહણુ...	૦-૧૨-૦
સમીયાણાનો અહાદુર કલોજી...	૦-૧૨-૦
વીર વિજયસીંહ અને વીજયા કુમારી...	૦-૮-૦
તટવર અને ઝેરનો આલો...	૦-૮-૦
ઈરકે અંજનમ યાને માતનો પેગામ ભા. ૧ લો.	૦-૮-૦
ઈરકે અંજનમ યાને માતનો પેગામ ભા. ૨જો(પુરો)	૦-૮-૦
પવિત્ર પદ્મણી યાને સતિનો વિજય...	૦-૮-૦
પવિત્ર લલિતા અને તરુણ થોળી	૦-૮-૦
પુણ્યચંદ્ર અને લલિતા	૦-૮-
તવંગરની તોપ યાને ખાનદાન ખૂની	૦-૮-
મનહુર-મેના	૦-૮-
મુંદર-મણી	૦-૮-
રસીક-મેના (અને ભાગ મેના પુરા)	૦-૮-
વિરખાળા અને જુરખાયાળા બલા...	૦-૮-
નિર્દોષ ખૂની	૦-૮-
કાતીલ કટારી	૦-૮-

ઉપરના પુસ્તકો તથા બીજાં ત્રણી ગતના પુસ્તકો હમ
ત્યાંથી રોકડી કીંમતે અગર વી. પી. થી મળશે માટે એકે
મંગાવી ખાત્રી કરો. દરેક પુસ્તકનું ટપાલ ખર્ચ જુદું સમગ્ર
મળવાનું કેકાણું, કેશવલાલ મગનલાલ દુધવાળા.

કાલુપુર રોડ-અમદાવાદ.

